

**ŠTATISTICKÝ REHLAD O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC
V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO
ZA ROK 2005**

Úvod

„Knižnica zabezpečuje slobodný prístup k informáciám šíreným na všetkých druhoch nosičov. Uspokojuje kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby ľudí, a tým podporuje ich celoživotné vzdelávanie, nezávislé rozhodovanie a duchovný rozvoj.“

Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva do roku 2006

Plnenie hlavných úloh

Postavenie a úlohy knižníc, ich zriaďovanie a poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti upravuje zákon č. 183/2000 Z.z. o knižniciach.

V zmysle tohto zákona je verejnou knižnicou aj obecná a regionálna knižnica.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici ako regionálna knižnica v územnom obvode okresov Banská Bystrica a Brezno je naďalej metodickým, bibliografickým a informačným strediskom.

⇒ **Poskytuje metodickú pomoc** a poradenské služby obecným knižniciam a ich zriaďovateľom formou osobných návštev – v roku 2005 ich bolo uskutočnených 65. Na metodických návštevách sa pozornosť venovala najmä:

- Dodržiavaniu ustanovení zákona č.183/2000 - revízie KF, knižničný a výpožičný poriadok, štatút knižnice. Knižnice dostávali vzorové štatúty a KaVP alebo informácie o webových stránkach, kde ich možno nájsť.
- Dodržiavaniu zákona č. 428/2002 (ochrana osobných údajov) a Záväznému stanovisku č.1 z 1. mája 2005 Úradu na ochranu osobných údajov (úprava prihlášok).
- Uplatňovaniu vyhlášky č. 421/2003 (vedenie evidencií, vyradovanie, zápisy z RKF).

- V rámci elektronizácie boli knižnice upozorňované na možnosť získania programu pre malé a stredné knižnice KIS MaSK. Koncom roka bol zakúpený do štyroch knižníc - Čierny Balog, Heľpa, Medzibrod, Nemce. Pvé skúsenosti budú až v roku 2006.
 - Veľká pozornosť bola venovaná vypracovaniu projektov v grantovom systéme MK SR Ex Libris.
- ⇒ **Organizuje porady s knihovníkmi** obecných knižníc vo VKMK k aktuálnym témam knižničnej práce.
- ⇒ Na základe zmluvných vzťahov **zabezpečuje dopĺňanie knižničných fondov obecných knižníc** – bolo uzavretých 24 dohôd medzi VKMK a OÚ.
- ⇒ **Spracúva štatistiku** všetkých verejných knižníc.
- ⇒ Odborne **spracúva s prístupňuje súbežnú regionálnu bibliografiu** a plní úlohy spojené s koordináciou bibliografickej činnosti v regióne.
- ⇒ Utvára a sprístupňuje **regionálne bibliografické a faktografické databázy**.

Obecná knižnica podľa tohto zákona najmä:

- **utvára a sprístupňuje univerzálny knižničný fond** vrátane knižničných dokumentov miestneho významu,
- **poskytuje základné knižnično-informačné služby** a spravidla aj špeciálne knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom (sú to databázy a knižničné fondy, ktoré sa nachádzajú mimo knižnice),
- organizuje a **uskutočňuje kultúrno-vzdelávacie aktivity**.

O plnení týchto náročných úloh knižníc v zložitých ekonomických podmienkach v roku 2005 hovorí nasledovný rozbor činnosti. Vychádzal z podkladov získaných na základe výkazov o činnosti za rok 2005.

1. Počet obcí spolu: 72

z toho okres B.Bystrica	42
okres Brezno	30

2. Počet obyvateľov:

a) okres Banská Bystrica	111 244
okresné sídlo	81 411
b) okres Brezno	65 005
okresné sídlo	22 351
c) spolu	176 249

3. Počet verejných knižníc spolu:	70
<u>okres B.Bystrica</u>	<u>37</u> (knižnica nie je zriadená v 5 obciach: Harmanec, Kynceľová, Motyčky, Pohronský Bukovec, Špania Dolina)
z toho: s profes. knihovníkmi	1
s neprofes. knihovníkmi	35
regionálna knižnica	1
<u>okres Brezno</u>	<u>33</u> (OÚ v 1 obci spravuje 2 kn. - Nemecká knižnice Nemecká a Zámotie a OÚ Podbrezová 3 knižnice – Podbrezová, Lopej, Štiavnička)
z toho: s profes. knihovníkmi	2
s neprofes. knihovníkmi	30
mestská knižnica	1
4. Koľko knižníc bolo zrušených:	-
5. Koľko knižníc nefungovalo:	10 (+ 4 oproti r. 2004)
z toho v okrese B.Bystrica:	6 (Baláže, Donovaly , Dúbravica, Horné Pršany, Oravce, Turecká)
v okrese Brezno:	4 (Dolná Lehota, Jarabá , Osrblie , Závadka)
6. Koľko knižníc obnovilo činnosť:	-
7. Koľko knižníc bolo odprofesionalizovaných:	1 (Polomka z 0,5 úv. na 11 h/t.)
8. Koľko knižníc bolo profesionalizovaných:	-
9. Koľko knižníc nedostalo žiadne finančné prostriedky na nákup literatúry:	19 (-2)
z toho fungujúcich:	9 (-6)
okres B.Bystrica	5 fungujúcich (Hrochoť, Môlča, Priechod , D. Mičiná, H. Mičiná – tie isté kn., ako minulý rok)

6 nefungujúcich (Dúbravica, Oravce, Turecká , H. Pršany, Baláže, Donovaly)

okres Brezno 4 fungujúce (Drábsko, Nemecká, Polomka, Šumiac)
4 nefungujúce (D.Lehota, Jarabá, Osrbliie, Závadka)

10. Koľko neprof. knihovníkov nedostalo žiadnu odmenu: 6 (- 2)

z okresu B.Bystrica 3 (Môlča, Hrochoť, Dolná Mičiná))
z okresu Brezno 3 (Lom n/Rim., Polomka, Beňuš)
(v 19 knižniciach je funkcia knihovníka súčasťou pracovnej náplne v rámci OÚ)

11. Priestorové zmeny: 4 (+ 2)

okres B.Bystrica : 1 knižnica (Podkonice – do lepších priestorov)
okres Brezno: 3 knižnice (Heľpa do lepších, Polomka, Sihla – do horších priestorov)

12. Pre koľko knižníc sa realizuje centrálny nákup: 18 (- 3)

z toho: z okresu B.Bystrica 6
z okresu Brezno 12

13. Štatistický výkaz za rok 2004 neposlali: 2 (Hronec, Valkovňa z okresu Brezno)

14. Zmena knihovníka: 4 (- 8)

okres B.Bystrica: 1 (Dolný Harmanec)
okres Brezno: 3 (Polomka, Sihla, Heľpa)

15. Automatizácia: KIS MaSK zakúpili 4 knižnice – Čierny Balog, Heľpa, Medzibrod, Nemce
(+ LIBRIS zakúpený v r. 2002 pre MsK Brezno a OcK Badín)

KNIŽNIČNÉ FONDY

Okres Banská Bystrica:

	rok 2004	rok 2005	porov.
Stav k 31.12.	259 853	263 619	+ 3 766
z toho odb. pre dosp.	55 766	55 613	- 153
% z celku	21,4	21,1	- 0,3
lit. pre deti	97 351	98 576	+ 1 225
% z celku	37,5	37,4	- 0,1
počet zv. na 1 obyv.	2,2	2,3	+ 0,1
počet zv. na 1 použ.	23,0	24,2	+ 1,2
obrat KF	1,32	1,21	- 0,11
prírastok – kúpa	2 477	3 543	+ 1 066
- dar	2 405	1 456	- 949

Okres Brezno:

	rok 2004	rok 2005	porov.
Stav k 31.12.	213 246	206 889	- 6 357
z toho odb. pre dosp.	45 720	44 534	- 1 186
% z celku	21,4	21,5	+ 0,1
lit. pre deti	68 509	66 595	- 1 914
% z celku	32,1	32,2	+ 0,1
počet zv. na 1 obyv.	3,2	3,1	- 0,1
počet zv. na 1 použ.	37,4	40,0	- 2,6
obrat KF	0,96	0,86	- 0,10
prírastok– kúpa	1 205	1 407	+ 202
- dar	1 734	568	- 1 66

Oproti predchádzajúcemu roku bol v okrese B.Bystrica zaznamenaný nárast počtu knižničných jednotiek, v okrese Brezno pokles.

V okrese **B. Bystrica** bol nárast KF v **23 knižniciach**, najviac okrem VKMK Podkonice (+ 266), Medzibrod (+ 211), Hiadel' (+ 193), Vlkanová (+ 178).

V okrese **Brezno** stúpol KF v **20 knižniciach**, najviac vo Valaskej (+ 192), Heľpe (+ 129), Štiavničke (+ 120) a Pohronskej Polhore (+100). Všetky väčšie prírastky KF boli získané ako dary starších kníh najmä od súkromných osôb okrem Vlkanovej a Heľpy, kde je celý prírastok nákupom nových kníh.

Prehľad o stave KF v jednotlivých kategóriách knižníc a o podiele prírastku KF získaného kúpou a darom je v nasledujúcich tabuľkách:

Okres Ban.	2003	2004	2005	Rozd.	Prír.	Prír.	Úby-
Bystrica				04-05	kúpa	dar	tok
VKMK	129 805	131 168	133 368	+ 2 200	2 178	752	730
profes. kniž.	11 729	11 356	10 500	- 856	217	-	1 073
neprof. kniž.	111 157	117 329	119 751	+ 2 422	1 117	704	1 124
SPOLU	252 691	259 853	263 619	+ 3 766	3 572	1 456	2 927
Okres							
Brezno							
Msk	61 052	62 014	61 590	- 424	47	312	840
profes. kniž.	41 116	41 132	32 271	- 8 861	362	106	9 349
neprof. kniž.	109 511	110 100	113 028	+ 2 928	998	150	8 275
SPOLU	211 379	213 246	206 889	- 6 357	1 407	568	1 765

V roku 2005 nedostalo na nákup KF žiadne finančné prostriedky 9 fungujúcich knižníc, čo je o 6 menej ako v roku 2004.

Z okresu Banská Bystrica je to 5 neprofesionálnych knižníc - Hrochot', Priechod, Môlča, Dolná Mičiná, Horná Mičiná.

V okrese Brezno sú to 4 knižnice, z toho 3 bývalé profesionalizované Nemecká, Polomka, Šumiac, a 1 neprofesionalizovaná - Drábsko.

Úbytok KF v profesionálnych knižniciach okresu Brezno je veľký z toho dôvodu, že sa odpočítal KF knižnice v Polomke (- 9 156 kn.j.), ktorá bola odprofesionalizovaná a z toho dôvodu preradená do kategórie neprofesionalizovaných knižníc. Celkový výrazný úbytok je z dôvodu chýbajúcich výkazov dvoch knižníc (Hronec a Valkovňa - 7 543 zv.).

V tabuľke je vyjadrený aj skutočný prírastok a úbytok v jednotlivých kategóriách knižníc. Aj z nej môžeme vidieť, že okrem MsK Brezno je prírastok v počte kusov nákupom vyšší ako prírastok získaný darom, čo sa oproti minulým rokom zmenilo k lepšiemu, lebo tento pomer bol opačný (viac darov ako nákup).

Grant na nákup KF z MK SR získali 3 knižnice – VKMK (100 000), Medzibrod (10 000) a Telgárt (25 000).

STAV KNIŽNÍČNÉHO FONDU V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2004	KF rok 2005	porov.	počet zv. na 1 obyv.
<u>PROF.KN</u>					
B.Bystrica	81 411	131 168	133 368	+ 2 200	1,6
Sl. Ľupča	3 125	11 356	10 500	+ 144	3,4
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>					
Badín	1 713	3 331	3 426	+ 95	2,0
Brusno	2 109	8 837	8 873	+ 36	4,2
Čerín	439	3 365	3 424	+ 59	7,8
D.Harm.	209	2 006	2 011	+ 5	9,6
D.Mičiná	363	2 949	2 949	=	8,1
Hiadeľ	532	1 588	1 781	+ 193	3,3
H.Mičiná	497	2 257	2 259	+ 2	4,5
Hrochoť	1 427	3 041	2 943	- 98	2,1
Hronsek	622	1 239	1 144	- 95	1,8
Kordíky	294	2 834	2 892	+ 58	9,8
Kráľiky	550	1 779	1 905	+ 126	3,5
Ľubietová	974	6 868	6 885	+ 17	7,1
Lučatín	620	2 083	2 115	+ 32	3,4
Malachov	917	1 147	1 216	+ 69	1,3
Medzibr.	1 296	7 599	7 810	+ 211	6,0
Môlča	362	1 988	1 755	- 233	4,8
Moštenica	196	1 286	1 296	+ 10	6,6
Nemce	1 116	2 929	2 828	- 101	2,5
Podkonice	873	7 990	8 256	+ 266	9,4
Poniky	1 562	5 981	6 012	+ 31	3,8
Povrazník	148	3 737	3 710	- 27	25,1
Priechod	927	2 795	2 795	=	3,0
Riečka	609	2 510	2 453	- 57	4,0
Sebedín	398	3 525	3 556	+ 31	8,9
Selce	2 044	8 818	8 871	+ 53	4,3
St. Hory	479	4 341	4 399	+ 58	9,2
Strelníky	807	4 581	4 660	+ 79	5,8
Tajov	502	2 494	2 553	+ 59	5,1
Vlkanová	1 080	2 302	2 480	+ 178	2,3

STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU V OKRESE BREZNO

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2004	KF rok 2005	porov.	počet zv. na 1 obyv.
<u>PROF.KN</u>					
Brezno	22 351	62 014	61 590	- 424	2,7
Č.Balog	5 168	8 850	8 956	+ 106	1,7
Valaská	3 899	23 123	23 315	+ 192	6,0
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>					
Bacúch	1 028	4 243	4 319	+ 76	4,2
Beňuš	1 195	4 391	4 406	+ 15	3,7
Braväcovo	723	3 100	3 115	+ 15	4,3
Bystrá	202	1 399	1 413	+ 14	7,0
Drábsko	244	stag.	418		1,7
Heľpa	2 939	6 134	6 263	+ 129	2,1
H.Lehota	569	5 696	5 722	+ 26	10,0
Hronec	1 155	4 746	neposlali	štatistický výkaz	
Jasenie	1 107	4 748	4 785	+ 37	4,3
Lom n/R.	309	2 678	2 687	+ 9	8,7
Lopej	900	3 296	3 376	+ 80	3,8
Michalová	1 393	4 421	4 478	+ 57	3,2
Mýto p/Ď.	549	4 578	4 555	- 23	8,3
Nemecká	1 540	4 665	4 464	- 201	3,1
Podbrez.	1 995	4 228	4 318	+ 90	2,1
Pohorelá	2 542	6 287	6 341	+ 54	2,5
P.Polhora	1 707	4 096	4 196	+ 100	2,5
Polomka	3 169	9 156	9 156	=	2,9
Predajná	1 381	4 173	3 992	- 181	2,9
Ráztoka	295	1 680	1 693	+ 13	5,7
Sihla	207	1 244	1 251	+ 7	6,0
Štiavnička	1 270	2 416	2 536	+ 120	2,0
Šumiac	1 411	6 785	6 785	=	4,8
Telgárt	1 533	8 814	8 881	+ 67	5,8
Valkovňa	337	2 247	neposlali	štatistický výkaz	
Zámotie	270	2 821	2 866	+ 45	10,6

ZLOŽENIE KNIŽNIČNÉHO FONDU – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	Odb.lit. pre dosp.	% z celku	Lit. pre deti	% z celku	obrat KF
<u>PROF.KN</u>					
B.Bystrica	37 806	28,3	52 081	39,1	2,05
Sl.Lupča	2 142	20,4	3 431	32,7	1,43
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>					
Badín	492	14,4	1 540	44,9	0,66
Brusno	861	9,7	2 458	27,7	0,46
Čerín	326	9,5	1 257	36,7	0,28
D.Harm.	280	13,9	506	25,2	0
D.Mičiná	291	9,9	1 475	50,0	0,10
Hiadeľ	197	11,1	896	50,3	0,40
H.Mičiná	173	7,6	1 128	49,9	0,04
Hrochoť	294	10,0	842	28,6	0,05
Hronsek	84	7,3	257	22,4	0,20
Kordíky	509	17,6	833	28,8	0,04
Králiky	86	4,5	845	44,3	0,14
Ľubietová	81	12,8	2 348	34,1	0,24
Lučatín	193	9,1	1 039	49,1	0,55
Malachov	51	4,2	285	23,4	1,05
Medzibr.	1 297	16,6	2 609	33,4	0,23
Môlča	120	6,8	387	22,1	0,13
Moštenica	137	10,6	692	53,4	0,08
Nemce	450	15,9	478	16,9	0,29
Podkonice	1 783	21,6	2 818	34,1	0,08
Poniky	946	15,7	2 251	37,4	0,51
Povrazník	280	7,5	2 040	55,0	0,16
Priechod	610	21,8	960	34,3	0
Riečka	180	7,3	630	25,7	0,04
Sebedín	718	20,2	1 039	29,2	0,02
Selce	1 485	16,7	3 424	38,6	0,44
St. Hory	562	11,4	1 708	38,8	0,06
Strelníky	657	14,1	1 717	36,8	0,18
Tajov	152	5,9	931	36,5	0,41
Vlkanová	207	8,3	835	33,7	0,65

ZLOŽENIE KNIŽNIČNÉHO FONDU – OKRES BREZNO

Knižnica	Odb.lit. pre dosp.	% z celku	Lit. pre deti	% z celku	obrat KF
<u>PROF.KN</u>					
Brezno	20 346	33,0	15 910	25,8	1,69
Č.Balog	1 661	18,5	2 759	30,8	1,47
Valaská	6 270	26,9	3 475	14,9	0,68
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>					
Bacúch	326	7,5	1 495	34,6	0,44
Beňuš	862	19,6	1 987	45,1	0,33
Braväcovo	528	16,9	1 331	42,7	0,58
Bystrá	150	10,6	414	29,3	0,16
Drábsko	88	21,0	79	18,9	0,17
Heľpa	1 211	19,3	3 200	51,1	0,12
H.Lehota	781	13,6	2 198	38,4	0,92
Hronec	neposlali	štat.výkaz			
Jasenie	586	12,2	1 439	30,0	0,09
Lom n/R.	294	10,9	1 087	40,4	0,55
Lopej	625	18,5	1 196	35,4	0,43
Michalová	300	6,7	2 076	46,3	0,68
Mýto p/Ď.	490	10,7	1 592	34,9	0,63
Nemecká	350	7,8	1 994	44,7	0,16
Podbrez.	500	11,8	1 690	40,0	0,54
Pohorelá	921	14,5	2 242	35,4	0,43
P.Polhora	592	14,1	1 648	39,3	0,30
Polomka	1 336	14,6	3 525	38,5	0,21
Predajná	674	16,2	1 393	34,9	0,47
Ráztoka	332	19,6	337	19,9	0,19
Sihla	306	24,5	353	28,2	0,09
Štiavnička	302	11,9	715	28,2	0,88
Šumiac	1 251	18,4	2 262	3,3	0,54
Telgárt	1 706	19,2	2 795	31,4	0,57
Valkovňa	neposlali	štat.výkaz			
Zámotie	405	14,1	1 068	37,3	0,67

VÝPOŽIČKY

Okres Banská Bystrica:

	rok 2004	rok 2005	porov.
Spolu	344 118	319 163	- 24 955
výp. na 1 obyv.	2,9	2,8	- 0,1
výp. na 1 pouz.	30,5	29,3	- 1,2
VKMK	292 291	274 575	- 17 716
z toho pre deti	74 411	71 694	- 2 717
Prof. kniž.	15 757	15 048	- 709
z toho pre deti	5 133	4 967	- 166
Neprof. kniž.	36 070	29 540	- 6 530
z toho pre deti	14 964	11 789	- 3 175

Okres Brezno:

	rok 2004	rok 2005	porov.
Spolu	205 765	178 917	- 26 848
výp. na 1 obyv.	3,1	2,7	- 0,4
výp. na 1 pouz.	36,1	34,0	- 2,1
MsK	112 657	104 409	- 8 248
z toho pre deti	25 331	20 378	- 4 953
Prof. kniž.	43 271	29 118	- 14 153
z toho pre deti	17 590	11 473	- 6 117
Neprof. kniž.	49 837	45 390	- 4 447
z toho pre deti	16 641	17 107	+ 446

V okrese B. Bystrica celkový počet výpožičiek oproti roku 2004 klesol o 7 % , oproti roku 2003 tiež o 7 % (o 22 411 výpožičiek).

Vo VKMK bol zaznamenaný pokles výpožičiek o 6 % , v profesionalizovaných knižniciach, ktoré v okrese B.B. predstavuje len Slovenská Ľupča, o 0,9 %.

Počet výpožičiek klesol aj v 21 neprofesionalizovaných knižniciach, najviac v Ľubietovej (- 1 302), Brusne (- 843) a Selciach (- 699), čo sú opäť bývalé profesionalizované knižnice. Výraznejší nárast výpožičiek bol len v Podkoniciach (+ 405).

V okrese Brezno taktiež klesol celkový počet výpožičiek o 13 % (oproti roku 2003 o 19 %, čo je 42 032 výpožičiek). Najviac to bolo v MsK o 7,3 % (oproti roku 2003 o 15,5 %, čo je 20 530 výpožičiek).

V kategórii profesionalizovaných knižníc bol zaznamenaný výrazný pokles výpožičiek, pretože boli odpočítané výpožičky knižnice z Polomky (2 010) a v ďalších dvoch knižniciach sa ich počet tiež výrazne znížil (Čierny Balog - 2 528, Valaská – 3 270).

V kategórii neprofesionalizovaných knižníc klesol počet výpožičiek v 9 knižniciach. Najvýraznejší pokles bol v odprofesionalizovanej knižnici v Polomke (- 6 345), Nemeckej (- 1 877), Štiavničke (- 3 388) a Lopeji (- 1 013). Najväčší nárast zaznamenali knižnice v Hornej Lehote (+ 1 105), Bacúchu (+ 259), Mýte (+ 181) a Šumiaci (+ 390).

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	r. 2004	r. 2005	porov.	počet výp.na 1 ob.		na 1 čit 2005
				2004	2005	
<u>PROF.KN</u>						
B.Bystrica	292 291	274 575	- 17 716	3,5	3,4	33,1
Sl.Lupča	15 757	15 048	- 709	5,1	4,8	51,9
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Badín	3 174	2 284	- 890	1,9	1,3	7,8
Brusno	4 9254	4 082	- 843	2,4	1,9	22,7
Čerín	969	977	+ 8	2,2	2,2	15,3
D.Harm.	11	7	- 4	0	0	2,3
D.Mičiná	465	300	- 165	1,3	0,8	8,6
Hiadeľ	726	721	- 5	1,3	1,3	11,4
H.Mičiná	208	103	- 105	0,4	0,2	5,1
Hrochoť	205	142	- 63	0,1	0,1	3,0
Hronsek	303	235	- 68	0,5	0,4	11,2
Kordíky	96	122	26	0,4	0,4	7,6
Králiky	297	269	- 28	0,6	0,5	2,1
Ľubietová	3 003	1 697	- 1 306	3,1	1,7	26,5
Lučatín	1133	1 183	+ 50	2,0	1,9	19,1
Malachov	1 368	1 285	- 83	1,5	1,4	11,5
Medzibr.	1 927	1 826	- 101	1,4	4,1	16,2
Môlča	274	239	- 35	0,7	0,7	7,5

Moštenica	191	103	- 89	1,0	0,5	7,3
Nemce	1 004	815	- 189	1,0	0,7	11,2
Podkonice	271	676	+ 405	0,3	0,8	13,8
Poniky	2 900	3 068	+ 168	1,9	2,0	32,6
Povrazník	714	619	- 95	5,1	4,2	25,8
Priechod	8	15	+ 7	0	0	3,0
Riečka	258	102	- 156	0,4	0,2	4,3
Sebedín	80	65	- 15	0,2	0,2	9,3
Selce	4 659	3 960	- 699	2,3	1,9	24,6
St. Hory	1 485	1 147	- 338	3,2	2,4	15,5
Strelníky	737	841	+ 104	0,9	1,0	8,3
Tajov	1 110	1 049	- 61	2,3	2,1	25,6
Vlkanová	1 620	1 622	+ 2	1,8	1,5	39,6

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BREZNO

Knižnica	r. 2004	r. 2005	porov.	počet výp.na 1 ob		na 1 čít 2005
				2004	2005	
<u>PROF.KN</u>						
Brezno	112 657	104 409	- 8 248	4,9	4,7	42,4
Č.Balog	15 725	13 197	- 2 528	3,1	2,6	31,4
Valaská	19 191	15 921	- 3 270	4,9	4,1	57,9
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Bacúch	1 683	1 942	+ 259	1,7	1,9	21,3
Beňuš	1 483	1 468	- 15	1,3	1,2	26,7
Braváčovo	2 118	1 811	- 307	2,8	2,5	19,1
Bystrá	266	232	+ 34	1,3	1,1	12,9
Drábsko	stag.	74	+ 74	stag.	0,3	5,7
Heľpa	673	801	+ 128	1,2	0,3	6,3
H.Lehota	4 154	5 259	+ 1 105	7,2	9,2	41,1
Hronec	146	neposlali	štat.výk.			
Jasenie	666	463	- 203	0,6	0,4	9,1
Lom n/R.	1 103	1 500	+ 397	3,4	4,8	13,0
Lopej	2 494	1 481	- 1 013	3,1	1,6	25,5
Michalová	5 210	3 061	- 2 149	3,7	2,2	23,9
Mýto p/Ď.	2 728	2 909	+ 181	5,0	5,3	50,1
Nemecká	2 596	719	- 1 899	1,4	0,5	6,7
Podbrez.	2 292	2 316	+ 24	1,1	1,2	21,1
Pohorelá	2 983	2 786	- 197	1,1	1,1	21,3

P.Polhora	1 110	1 263	+ 153	0,6	0,7	8,1
Polomka	8 355	2 010	- 6 345	2,6	0,6	16,3
Predajná	1 844	1882	+ 38	1,4	1,4	22,1
Ráztoka	296	331	+ 35	1,0	1,1	17,4
Sihla	29	107	+ 78	0,1	0,5	4,4
Štiavnička	5 628	2 240	- 3 388	4,7	1,8	31,1
Šumiac	3 280	3 670	+ 390	2,3	2,6	99,1
Telgárt	5 108	5 128	+ 20	3,3	3,3	42,4
Valkovňa	83	neposlali	štat.výkaz			
Zámostie	1 752	1 937	+ 185	6,5	7,2	31,2

ZLOŽENIE VÝPOŽIČIEK – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

	odbor. 2004	dosp. 2005	% z celku	lit.pre 2004	deti 2005	% z celku	výp. per.
PROF.KN							
B.Bystrica	45 680	39 830	14,5	71 411	71 694	26,1	60 853
Sl.Lupča	1 172	1 317	9,0	5 133	4 967	33,0	3 528
NEPROF.							
Badín	378	320	14,0	1 847	1 218	53,3	-
Brusno	299	277	6,8	968	829	20,3	-
Čerín	7	25	2,6	289	272	27,8	-
D.Harm.	4	-	-	5	5	71,4	-
D.Mičiná	66	-	-	178	99	33,3	-
Hiadeľ	48	88	12,2	317	272	37,7	-
H.Mičiná	20	20	19,4	105	57	55,3	-
Hrochoť	2	3	2,1	79	46	32,4	-
Hronsek	7	4	1,7	179	83	35,3	-
Kordíky	6	10	8,2	12	13	10,6	-
Králiky	28	5	1,9	76	70	26,0	-
Ľubietová	297	159	9,4	1 470	836	49,3	-
Lučatín	30	35	2,9	582	607	51,4	-
Malachov	32	63	4,9	440	443	34,5	-
Medzibr.	82	117	4,9	514	379	29,5	-
Môlča	9	10	4,2	222	204	85,4	-
Moštenica	2	-	-	46	18	17,5	-
Nemce	190	165	20,2	366	255	31,3	-
Podkonice	54	96	14,2	143	410	60,6	-
Poniky	262	208	6,8	1 381	1 526	50,9	-

Povrazník	22	17	2,7	275	242	39,1	-
Priechod	-	3	20,0	2	10	66,7	-
Riečka	13	3	2,9	59	22	20,2	-
Sebedín	20	10	15,4	20	35	53,8	-
Selce	345	290	7,3	3 058	2 599	65,6	-
St. Hory	95	93	8,1	309	220	19,2	48
Strelníky	58	41	4,8	299	285	33,9	-
Tajov	30	17	1,6	221	194	18,5	-
Vlkanová	107	102	6,3	546	541	33,3	-

ZLOŽENIE VÝPOŽIČIEK – OKRES BREZNO

	odbor. 2004	dosp. 2005	% z celku	lit. pre 2004	deti 2005	% z celku	výp. per.
Knižnica							
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	22 493	20 210	19,3	25 331	20 375	19,5	22 868
Č.Balog	1 115	901	6,8	8 008	6 642	50,3	1 006
Valaská	2 967	2 295	14,4	5 877	4 831	30,3	2 900
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Bacúch	194	216	11,1	697	914	47,0	-
Beňuš	47	22	1,5	432	571	38,9	22
Braväcovo	132	140	7,7	879	819	50,7	124
Bystrá	9	5	2,1	23	12	9,9	-
Drábsko	stag.	13	17,5	stag.	14	18,0	-
Heľpa	48	45	5,6	478	606	75,8	-
H.Lehota	381	505	9,6	1 860	1 610	30,6	1 817
Hronec	neposl.	štat.výk					
Jasenie	12	4	0,9	474	321	69,3	-
Lom n/R.	40	50	3,3	682	1 150	76,7	-
Lopej	67	84	5,7	509	281	19,0	155
Michalová	254	237	7,7	1 125	816	26,6	789
Mýto p/Ď.	78	48	1,7	362	303	10,4	212
Nemecká	209	28	3,9	512	158	22,0	120
Podbrez.	30	70	3,0	391	374	16,1	187
Pohorelá	238	167	6,0	1 837	1 773	63,3	-
P.Polhora	73	178	14,1	437	744	58,9	-
Polomka	1 192	335	16,7	3 705	854	42,5	32

Predajná	127	84	4,5	318	267	14,2	-
Ráztoka	-	1	0,3	31	25	7,5	-
Sihla	4	8	7,5	6	48	44,8	-
Štiavnička	121	73	3,3	559	379	16,9	158
Šumiac	145	275	7,5	1 765	1 731	47,1	140
Telgárt	290	301	5,9	2 884	2 904	56,6	18
Valkovňa	neposl.	štat.výk					
Zámostie	60	54	2,8	452	433	22,3	601

POUŽÍVATELIA

Okres Banská Bystrica:

	rok 2004	rok 2005	porov.
Celkom	11 280	10 675	- 605
z toho deti do 15 r.	5 776	5 323	- 453
% z celk. počtu použ.	51,2	48,8	- 2,4
% použ. z počtu obyv.	9,7	9,8	+ 0,1
počet návštevníkov	129 119	98 415	- 30 704
VKMK	9 147	8 298	- 849
z toho deti	4 668	4 187	- 481
% z celk. počtu použ.	51,0	50,4	- 0,6
Prof. knižnice	312	290	- 22
z toho deti	145	122	- 23
% z celk. počtu použ.	46,5	42,1	- 4,4
Neprof. knižnice	1 921	2 087	+ 166
z toho deti	963	1 014	+ 51
% z celk. počtu použ.	52,9	43,9	- 9,0

Okres Brezno:

	rok 2004	rok 2005	porov.
Celkom	5 695	5 166	- 529
z toho pre deti do 15 r.	2 015	1 912	- 103
% z celk. počtu použ.	35,4	37,0	+ 1,6
% použ. z počtu obyv.	8,7	7,9	0,8
počet návštevníkov	57 755	53 500	- 4 255
Msk	2 778	2 461	- 317
z toho deti	676	609	- 67

% z celk. počtu použ.	24,3	24,7	+ 0,4
Prof. knižnice	960	695	- 265
z toho deti	389	281	- 108
% z celk. počtu použ.	40,5	40,3	- 0,2
Neprof. knižnice	1 957	2 010	+ 53
z toho deti	950	1 022	+ 72
% z celk. počtu použ.	48,5	50,8	+ 2,3

V počte používateľov sme zaznamenali nepriaznivý trend.

V okrese B. Bystrica bol oproti roku 2004 zaznamenaný celkový pokles používateľov o 5,4 %, v porovnaní s rokom 2003 o 13,3 % a v porovnaní s rokom 2002 o 18,2 % (- 2 372).

Vo VKMK je to pokles o 9,3 %, v jedinej profesionalizovanej knižnici v Slovenskej Ľupči o 7 % a v neprofesionalizovaných knižniciach je nárast o 8 %. Nárast bol zaznamenaný v 13 knižniciach, najviac v Ponikách (+ 26), Podkoniciach (+ 22), Vlkanovej (+ 14). Výrazný pokles používateľov bol v Selciach (- 27) a Brusne (- 28).

V okrese Brezno je pokles celkovo o 9,3 %. Ďalej pokračuje pokles v MsK Brezno (- 607 oproti roku 2003 a – 877 oproti roku 2002). V profesionalizovaných knižniciach je aj po odpočítaní Polomky (- 168) zaznamenaný pokles používateľov a to v oboch zostávajúcich knižniciach (Č. Balog – 62, Valaská – 35). V neprofesionalizovaných knižniciach sa oproti roku 2004 započítali naviac používatelia z Polomky (168), celkový prírastok bol však len 53 používateľov. Keď odpočítame používateľov z knižníc, ktoré neposlali štatistický výkaz (Hronec 16, Valkovňa 15) zistíme, že sa „stratilo“ 84 používateľov. Najvýraznejší nárast bol v Pohronskej Polhore (+ 64), Lome n/Rim. (+ 30) a Helpe (+ 26). Najväčší pokles používateľov bol v Nemeckej (- 74), Šumiaci (- 21) a Podbrezovej (- 30).

Počet návštevníkov knižníc v okrese B. Bystrica klesol oproti roku 2004 o 23,8 %. Na jedného používateľa pripadlo 9,2 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva približne každých 5,5 týždňa (v roku 2004 to bolo 11,4 návštev ročne, čo je každých 4,5 týždňa).

V okrese Brezno klesol počet návštevníkov o 7,4 % oproti roku 2004. Na jedného používateľa pripadlo 10,4 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva knižnice každých 5 týždňov. V roku 2004 boli dosiahnuté približne tie isté výsledky.

POUŽÍVATELIA – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knížnica	r. 2004	r. 2005	por.	do 15 r.	%	% čit. z obyv	
						2004	2005
<u>PROF.KN</u>							
B.Bystrica	9 144	8 298	- 849	4 187	50,4	11,2	10,2
Sl.Lupča	312	290	- 11	122	42,1	10,2	9,3
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Badín	284	293	+ 9	165	56,3	16,9	17,1
Brusno	208	180	- 28	102	56,7	10,1	8,5
Čerín	62	64	+ 2	15	22,4	14,2	14,6
D.Harm.	4	3	- 1	3	100,0	2,1	1,4
D.Mičiná	52	35	- 17	13	37,1	14,7	9,6
Hiadeľ	65	63	- 2	44	69,8	11,8	11,8
H.Mičiná	26	20	- 6	12	60,0	5,5	4,0
Hrochoť	35	47	+ 12	36	76,6	2,5	3,3
Hronsek	25	21	- 4	11	52,4	4,6	3,4
Kordíky	13	16	+ 3	5	31,2	4,9	5,4
Králiky	25	26	+ 1	38	30,1	4,6	4,7
Ľubietová	85	64	- 21	38	59,3	8,8	6,6
Lučatín	58	62	+ 4	30	48,4	10,6	10,0
Malachov	94	112	+ 12	51	45,5	10,6	12,2
Medzibr.	127	113	- 14	57	50,4	9,6	8,7
Môlča	41	32	- 9	23	71,8	11,1	8,4
Moštenica	9	14	+ 5	5	35,7	4,8	7,2
Nemce	81	73	- 8	27	37,0	7,1	6,5
Podkonice	27	49	+ 22	26	53,1	3,1	5,6
Poniky	68	94	+ 26	55	58,5	4,4	6,0
Povrazník	26	24	- 2	10	41,7	18,6	16,2
Priečhod	3	5	+ 2	3	6	0,3	0,5
Riečka	21	24	+ 3	9	37,5	3,6	3,9
Sebedín	9	7	- 2	3	42,9	2,4	1,8
Selce	188	161	- 27	121	75,1	9,2	7,8
St. Hory	76	74	- 2	32	43,2	16,3	15,4
Strelníky	108	101	- 7	50	49,5	13,2	12,5
Tajov	49	41	- 8	17	41,5	10,3	8,2
Vlkanová	27	41	+ 14	10	24,4	5,2	3,8

POUŽÍVATELIA – OKRES BREZNO

Knížnica	r. 2004	r.2005	por.	do 15 r.	%	% čit. z obyv.	
						2004	2005
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	2 778	2 461	- 317	609	24,7	12,2	11,1
Č.Balog	482	420	- 62	19,	45,2	9,5	8,1
Valaská	310	275	- 35	91	33,1	8,4	7,1
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Bacúch	99	91	- 8	45	49,4	9,6	8,8
Beňuš	53	55	+ 2	22	4,01	4,4	4,6
Braváčovo	98	95	- 3	33	34,7	13,	13,1
Bystrá	17	18	+ 1	3	16,7	8,3	7,3
Drábsko	stag.	13	+ 13	6	46,1		5,3
Heľpa	127	153	+ 26	134	87,5	4,2	5,2
H.Lehota	131	128	- 3	42	32,8	22,7	22,5
Hronec	neposlali	štat.výk.					
Jasenie	35	51	+ 16	26	50,9	3,2	4,6
Lom n/R.	85	115	+ 30	82	71,3	26,6	37,2
Lopej	62	58	- 4	25	43,1	7,8	6,4
Michalová	132	128	- 4	84	65,6	9,4	9,2
Mýto p/Ď.	63	58	- 5	8	13,8	11,4	10,6
Nemecká	181	107	- 74	35	32,7	9,9	6,9
Podbrez.	110	140	- 30	30	27,3	6,5	5,5
Pohorelá	124	131	+ 7	85	64,9	4,8	5,1
P.Polhora	92	156	+ 64	80	51,3	5,3	9,1
Polomka	168	123	- 45	67	54,5	5,3	3,9
Predajná	92	85	- 7	28	32,9	6,7	6,1
Ráztoka	20	19	- 1	2	10,5	6,8	6,4
Sihla	9	24	+ 15	13	54,1	4,2	11,6
Štiavnička	69	72	+ 3	22	30,5	5,8	5,7
Šumiac	58	37	- 21	18	48,6	4,0	2,6
Telgárt	118	121	+ 3	98	81,0	7,7	7,9
Valkovňa	neposlali	štat.výk.					
Zámostie	69	62	- 7	34	54,8	25,6	22,9

KULTÚRNO – VÝCHOVNÉ PODUJATIA

	2004	2005	porov.	z toho inf. vých.
<u>Okres Banská Bystrica</u>				
Spolu	562	585	+ 23	107
VKMK	508	544	+ 36	86
Prof. knižnice	5	5	=	2
Neprof. knižnice	49	36	- 13	19
<u>Okres Brezno</u>				
Spolu	119	137	+ 18	45
MsK	44	59	+ 15	20
Prof. knižnice	30	32	+ 2	15
Neprof. knižnice	45	46	+ 1	10

Počet podujatí v okrese B. Bystrica stúpol a to zásluhou VKMK, kde bol zaznamenaný ďalší nárast vzdelávacích aktivít (oproti roku 2003 o 42 podujatí).

Jediná profesionalizovaná knižnica okresu uskutočnila ten istý počet podujatí ako v roku 2004.

V neprofesionalizovaných knižniciach podujatia uskutočnilo iba 7 knižníc – Badín, Čerín, Lučatín, Poniky, Selce, Staré Hory a Strelníky. Oproti r. 2004 odbudli Brusno, Dolná Mičina, Medzibrod. Je to 24 % z celkového počtu fungujúcich neprofesionalizovaných knižníc (v roku 2004 to bolo 29 %). Najviac podujatí už tradične uskutočnila knižnica v Selciach – 19.

V okrese Brezno stúpol počet zorganizovaných podujatí vo všetkých kategóriách.

V profesionalizovaných knižniciach má na tom najväčší podiel Čierny Balog (+ 6).

V neprofesionalizovaných knižniciach, stúpol počet tých, ktoré zorganizovali podujatia z 12 na 15. Pribudli knižnice Heľpa, Polomka, Predajná, odbudla Michalová, spolu je to 54 % fungujúcich knižníc, v roku 2004 to bolo 44 %. Sú to knižnice: Bacúch, Braváčovo, Heľpa, Horná Lehota, Lom n/Rim., Lopej, Mýto, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Predajná, Štiavnička, Telgárt, Zámotie.

PROSTRIEDKY NA NÁKUP KF

	rok 2004	rok 2005	porov.
<u>Okres Banská Bystrica:</u>	(Sk)		
Celkom	690 000	896 000	+ 206 000
VKMK	430 000	631 000	+ 201 000
Prof. knižnice	62 000	51 000	- 11 000
Neprof. knižnice	198 000	214 000	+ 16 000
<u>Okres Brezno:</u>			
Celkom	360 000	357 000	- 3 000
Msk	95 000	49 000	- 46 000
Prof. knižnice	82 000	96 000	+ 14 000
Neprof. knižnice	183 000	212 000	+ 29 000

V okrese B. Bystrica sa finančná čiastka na nákup KF oproti roku 2004 zvýšila zásluhou zvýšeného nákupu vo VKMK a v okrese Brezno klesla z dôvodu veľmi slabého nákupu najmä v MsK. Zároveň o 2 poklesol počet knižníc s nulovým nákupom z 21 v roku 2004 na 19, z toho však až o 6 poklesol počet fungujúcich knižníc – spolu len ich len 9 (v roku 2004 ich bolo 15).

V okrese B. Bystrica je to 5 neprofesionalizovaných knižnice, ktoré sa pravidelne opakujú - Hrochoť, Môlča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná.

Najnižšia čiastka na nákup KF bola 1 000 korún (D. Harmanec) 2 000 korún (Riečka, Sebedín), najvyššia 39 000 (Vlkanová), 23 000 (Badín), 15 000 (Nemce, Hiadeľ, Medzibrod).

V okrese Brezno je stále zlá situácia v MsK Brezno. Z tohoročného nákupu 49 000 bolo na knihy len 12 000, čo je úplne katastrofálna suma a aj niektoré neprofesionálne knižnice majú viac finančných prostriedkov na náku KF (zvyšných 37 000 bolo na periodiká). Oveľa lepšie sú na tom profesionalizované knižnice, kde Čierny Balog nakúpil za 61 000 korún a Valaská za 35 000 korún.

V neprofesionalizovaných knižniciach stúpol počet s nulovým nákupom oproti roku 2004 o 1 zo 7 na 8, z toho sú 4 fungujúce (Drábsko, Šumiac, Nemecká Polomka). Stúpol však počet nefungujúcich a tým aj nenakupujúcich knižníc o 3 (k Dolnej Lehote pribudli knižnice Osrblie, Jarabá, Závadka). Finančné čiastky na nákup KF sa pohybovali od 1 000 korún (Sihla), 2 000 (Lom n/Rim.) do 26 000 korún (Michalová). O situácii v nákupe KF v Hronci a Valkovni nie sú informácie, lebo knižnice neposlali štatistický výkaz.

Počet fungujúcich knižníc, ktoré nenakupovali nové knihy od roku 1991 je nasledovný:

rok 1991 – 22 knižníc (fungujúcich)	
rok 1992 – 10 knižníc	rok 1999 – 11 knižníc
rok 1993 – 10 knižníc	rok 2000 – 9 knižníc
rok 1994 – 2 knižnice	rok 2001 – 12 knižníc
rok 1995 – 6 knižníc	rok 2002 – 7 knižníc
rok 1996 – 8 knižníc	rok 2003 – 12 knižníc
rok 1997 – 4 knižnice	rok 2004 – 15 knižníc
rok 1998 – 8 knižníc	rok 2005 – 9 knižníc

Dohodu o zabezpečení dopĺňania knižničného fondu pre obecné knižnice uzavrelo 18 obecných úradov pre knižnice:

Okres B.B.: Selce, Bačín, Poniky, Kordíky Lučatín, Hronsek – spolu 6

Okres Brezno: Čierny Balog, Telgárt, Michalová, Bacúch, Bystrá, Braváčovo, Predajná, Mýto p/Ď., Lom n/R., Ráztoka, Horná Lehota, Pohr. Polhora – spolu 11

Pridelené finančné prostriedky sa pohybovali v rozpätí od 1 000 do 30 000 korún. V priemere je to na 1 knižnicu 10 333 korún, čo je o 1 571 korún viac ako v roku 2004.

rok	počet knižníc	výška príspevku	priemer na 1 kniž.
1991	13	35 000	2 692
1992	17	50 000	2 941
1993	21	65 000	3 095
1994	23	80 000	3 478
1995	27	123 000	4 555
1996	28	150 000	5 357
1997	29	178 000	6 138
1998	29	185 000	6 380
1999	23	147 000	6 430
2000	24	146 500	6 100
2001	22	150 500	6 840
2002	24	187 500	7 812
2003	24	190 000	7 916
2004	21	184 000	8 762
2005	18	186 000	10 333

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že priemerná pridelená čiastka každý rok mierne stúpa, z ďalších prehľadov však uvidíme, že aj tak je to nepostačujúce.

Priemerná cena knihy je v rôznych typoch knižníc rozdielna. Zavisí od toho, aký druh literatúry prevláda v nákupe KF. Vo VKMK a MsK Brezno sa nakupuje viac náučnej literatúry, ktorá je cenovo náročnejšia a preto je aj priemerná cena knihy vyššia.

O tom, aká priemerná cena vyšla v jednotlivých typoch knižníc je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

PRIEMERNÁ CENA KNIHY ZA ROK 2005			
VKMK	225	MsK	234
Prof. kn.	184	Prof. kn.	212
Neprof. kn.	176	Neprof. kn.	183
Priemer za okres B.Bystrica	195	Priemer za okres Brezno	210
Priemer za celý región		203 Sk	

Na dosiahnutie prírastku nových kníh z roku 1990 – 28 000 kn.j by pri tejto cene kníh bolo potrebných minimálne 5 684 000 korún v obidvoch okresoch spolu, t.j. v priemere 32,20 Sk na 1 obyvateľa (bez periodík a špeciálnych dokumentov). Túto sumu dosiahla a prekročila iba knižnica vo Vlkanovej (36,10 Sk), najviac sa jej priblížili knižnice Hiadel' (28,60), Horná Lehota (26,40), Zámotie (22,20), Čerín (22,80), Tajov (22,10) Koľko korún na nákup KF podľa medzinárodných odporúčaní by bolo potrebné v jednotlivých knižniciach je uvedené v tabuľke v časti „Porovnanie vybraných ukazovateľov ...“.

Na nákup KF boli v okrese B. Bystrica zabezpečené finančné prostriedky vo výške 8,05 Sk na 1 obyvateľa, čo je o 2,08 Sk viac ako v roku 2004 (5,97).

V okrese Brezno pripadlo na nákup KF 5,49 Sk na 1 obyvateľa, čo je o 0,47 Sk viac ako v roku 2004 (5,02).

V akých rozpätiach sa suma na nákup KF na 1 obyvateľa pohybovala v jednotlivých typoch knižníc je uvedené v nasledujúcom prehľade.

	Sk na 1 obyvateľa ročne na nákup KF						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<u>Okres</u> <u>B.Bystrica</u>						5,97	8,05
VKMK	4,72	6,10	6,90	7,00	4,90	5,24	7,75
Prof. kn.	14,22	15,40	12,10	12,00	-	20,25	16,00
Neprof. kn.	5,01	5,25	6,00	6,20	8,10	6,61	8,00
<u>Okres</u> <u>Brezno</u>						5,02	5,49
Msk	6,52	4,13	2,01	1,81	3,20	2,73	2,19
Prof. kn.	5,50	4,32	4,24	7,40	7,20	6,82	10,58
Neprof. kn.	4,95	4,35	5,24	5,60	5,30	5,94	6,31

V roku 2005 bolo nakúpených v obidvoch okresoch spolu 4 979 kníh, čo je iba 17,8 % zo skutočnosti v roku 1990 (v roku 2004 to bolo iba 13,2 %).

Z prehľadu vyplýva, že najlepšie sú na tom v nákupe profesionalizované knižnice obidvoch okresov, absolútne najhoršie je na tom Msk Brezno, kde je príspevok na nákup KF za posledných 6 rokov takmer nulový. I pri mierne stúpajúcom trende sú to v podstate zanedbateľné halierové hodnoty a pri celkovom veľmi nízkom priemere je to absolútne nepostačujúca výška príspevku.

ÚVAZKY

V úväzkoch oproti roku 2004 nastali zmeny v siedmych knižniciach, v dvoch išlo o zvýšenie úväzka a v ostatných o zníženie.

V okrese B.Bystrica sú to 4 knižnice:

V Dolnej Mičinej pokračovalo zníženie z 3 na 2 hodiny (pôvodne 4,5 hod.), v Hornej Mičinej z 3 na 2 hodiny, v Kordíkoch a Môlči z 2 na 1 hodinu.

V okrese Brezno sa úväzok znížil len v Polomke, ktorá bola odprofesionalizovaná a klesol z polovičného úväzka na 11,5 hodiny týždenne, V Lome n/Rimavicou sa zvýšil o 2 hodiny na 4 hod./t.

Najvýraznejšia zmena nastala v knižnici v Heľpe, kde došlo k zlúčeniu obecnej a školskej knižnice a úväzok sa zvýšil zo 4 hodín na 10 hodín týždenne.

KVČ- FINANČNÉ PROSTRIEDKY – ÚVAZKY - OKRES B.BYSTRICA

Knižnica	KVČ	Sk na nákup KF			Sk na 1 obyv.		úväzky
		2004	2005	odpor. */	2004	2005	
<u>PROF.KN</u>							
B.Bystrica	544	431 000	631 000	3,6 mil.	5,2	7,8	23,0
Sl.Lupča	5	62 000	51 000	128 084	20,2	16,3	0,5
<u>NEPROF.</u>							
<u>KNIŽN.</u>							h/t
Badín	5	15 256	23 000	70 192	9,1	13,4	7,5
Brusno	-	10 000	10 000	86 428	4,9	4,7	8
Čerín	1	8 000	10 000	18 000	18,3	22,8	2
D.Harm.	-	-	-	9 000	-	-	p.p.
D.Mičiná	-	-	-	15 000	-	-	2
Hiadeľ	-	14 518	15 219	22 000	27,1	28,6	1
H.Mičiná	-	-	-	20 000	-	-	2
Hrochoť	-	-	-	58 000	-	-	3
Hronsek	-	5 000	5 900	25 000	8,4	9,5	1,5
Kordíky	-	4 000	4 000	12 000	15,1	13,6	1
Králiky	-	5 000	3 000	22 000	9,3	5,5	2
Ľubietová	-	3 000	5 000	40 000	3,1	5,1	4
Lučatín	3	7 000	8 000	25 000	12,4	12,9	2
Malachov	-	5 000	5 000	38 000	5,6	5,5	2
Medzibr.	-	15 150	15 000	47 000	11,4	11,6	6
Môlča	-	-	-	15 000	-	-	1
Moštenica	-	2 000	2 000	8 000	1,6	10,2	1
Nemce	-	15 000	15 000	46 000	13,3	13,4	2
Podkonice	-	1 750	2 550	36 000	2,0	2,9	3
Poniky	5	10 000	10 000	64 000	6,5	6,4	2,5
Povrazník	-	-	1 000	6 000	-	6,8	2
Priechod	-	-	-	38 000	-	-	p.p
Riečka	-	3 000	2 000	25 000	5,2	3,3	1
Sebedín	-	-	2 000	16 000	-	5,0	3
Selce	19	10 000	10 000	84 000	4,9	4,9	11
St. Hory	1	10 000	10 000	20 000	25,0	20,9	2
Strelníky	3	3 200	8 000	33 000	3,9	9,9	2

Tajov	-	8 500	11 100	20 000	17,8	22,1	3
Vlkanová	-	40 000	39 000	44 000	43,2	36,1	2

KVČ – FINANČNÉ PROSTRIEDKY – ÚVAZKY – OKRES BREZNO

Knížnica	KVČ	Sk na nákup KF			Sk na 1 obyv.		úvazky
		2004	2005	odpor. */	2004	2005	
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	55	95 000	49 000	1,3 mil.	1,9	2,2	8,0
Č.Balog	17	44 500	61 000	274 000	8,8	11,8	1,0
Valaská	15	32 000	35 000	206 000	8,2	9,0	0,6
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Bacúch	1	7 000	15 000	47 000	6,8	14,6	3 h/t.
Beňuš	-	5 700	3 490	55 000	4,8	2,9	3
Braväcovo	2	5 000	5 500	33 000	6,7	7,6	4
Bystrá	-	3 000	3 000	9 000	14,7	14,8	1
Drábsko	-	-	-	11 000	-	-	1
Heľpa	6	20 000	20 000	134 000	6,7	6,8	10
H.Lehota	11	13 500	15 000	26 000	23,4	26,4	6
Hronec	nepos	štat.	výkaz				4
Jasenie	-	9 000	7 000	51 000	8,1	6,3	2
Lom n/R.	2	-	2 000	14 000	-	6,5	4
Lopej	1	11 000	15 000	41 000	13,7	16,7	4
Michalová	-	16 000	26 000	64 000	11,4	18,7	6
Mýto p/Ď.	4	10 000	8 000	26 000	18,1	14,6	4
Nemecká	-	3 000	1 300	70 000	2,0	-	2
Podbrez.	1	10 000	15 000	91 000	4,7	7,5	6
Pohorelá	7	3 400	9 000	116 000	1,5	3,5	6
P.Polhora	-	11 000	9 500	78 000	6,3	8,8	3
Polomka	2	5 000	-	145 000	1,6	-	11,5
Predajná	1	10 000	11 000	63 000	7,3	8,0	3
Ráztoka	-	4 000	3 500	13 000	13,6	11,9	2
Sihla	-	-	1 000	9 000	-	4,8	1
Štiavnička	2	10 000	15 000	58 000	7,9	11,8	4
Šumiac	-	-	-	65 000	-	-	9
Telgárt	3	15 000	15 000	70 000	9,8	9,8	10
Valkovňa	nepos	štat.	výkaz				2
Zámstie	3	8 000	6 000	12 000	29,6	22,3	3

*/ prepočet podľa medzinárodných odporúčaní

POROVNANIE VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV S MEDZINÁRODNÝMI ODPORÚČANAMI

Od roku 2002 pre názornejšie vykreslenie stavu verejných knižníc prinášame porovnanie s medzinárodnými odporúčaniami, ktoré vypracovala špecializovaná skupina odborníkov pracujúcich v rámci odboru IFLA (Medzinárodná federácia knihovníckych spolkov a inštitúcií) „Knižnice pre verejnosť.“

- ⇒ Podľa týchto odporúčaní je minimálna **veľkosť živého fondu všeobecne 2 zväzky na hlavu** (v najmenších knižniciach 3 zväzky). Toto je jediné odporúčanie, ktoré plnia všetky knižnice okrem troch (VKMK, Čierny Balog a Malachov).
- ⇒ Vo všetkých knižniciach sú teda fondy väčšie ako odporúčania IFLA, ale prírastky sú podstatne nižšie. **Prírastok knižničného fondu má byť v sídlach do 25 000 obyvateľov 0,25 knihy na 1 obyvateľa ročne**, t.j. na každých 1000 obyvateľov 250 kníh ročne a toto nedosiahla ani jedna knižnica. V tabuľke je uvedené, aký bol skutočný prírastok v roku 2005, aký je odporúčaný prírastok a vyjadrenie tohto pomeru v percentách.
- ⇒ Podľa európskych kritérií by sa mal knižničný fond vo verejných knižniciach **obmeniť za 20 rokov**. Za aký dlhý čas by sa pri súčasnom tempe dopĺňovania obmenil v jednotlivých knižniciach je prepočítané v poslednom stĺpci tabuľky. Zistíme, že počet rokov sa pohybuje v rozpätí od dvoj až do päťdesiat-násobku. Z toho vyplýva, že knižnice síce disponujú pomerne veľkým množstvom kníh, keďže však jeho dopĺňovanie aj obmena je veľmi nízka, môžeme povedať, že je to **mŕtvý knižničný fond** a nie o živý, o akom sa hovorí v úvode.
- ⇒ V odporúčaní sa hovorí aj o nákupe časopisov, všeobecne sa odporúča **10 titulov periodík na 1 000 obyvateľov** (t.j. vprepočte na 200 obyvateľov 2 tituly, 300 obyvateľov 3 tituly,...). V knižniciach nášho regiónu je okrem VKMK a MsK len 16 knižníc, ktoré odoberajú periodiká - Slov. Lupča (20), Valaská (13), Čierny Balog (5), Horná Lehota (7), Medzibrod (5), ďalej sú to Lopej, Podbrezová, Štiavnička, Mýto p/Ď., Michalová, Braváčovo, Šumiac, Staré Hory, Beňuš, Nemecká, Zámotie (1).
- ⇒ V odporúčaní sa hovorí aj o pracovníkoch knižnice, kde sa odporúča **1 kvalifikovaný knihovník na plný úväzok na 2 000 obyvateľov**, V našom regióne okrem VKMK a MsK túto podmienku spĺňa 10 knižníc

(Čierny Balog, Valaská, Heľpa, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Závadka, Slov. Ľupča, Brusno, Selce). Sú to vlastne všetko profesionalizované alebo bývalé profesionalizované knižnice, čiže pred rokom 1990 tieto odporúčania plnili. Z tohto odporúčania by sme mohli logicky odvodiť, že v obciach z počtom obyvateľov nad 1 000 do 2 000 obyvateľov by mal byť knihovník aspoň na polovičný úväzok. Týka sa to obcí: Nemecká, Podbrezová, Pohronská Polhora, Predajná, Štiavnička, Šumiac, Telgárt, Badín, Brusno, Hrochoť, Medzibrod, Bacúch, Michalová, Hronec, Hrochoť, Poniky. Konštatovanie je také, že aj profesionalizácia knižníc zaostáva za medzinárodnými odporúčaniami a namiesto toho, aby sa zvyšovala, každý rok klesá.

V tabuľke stále uvádzame aj prírastky kníh dosiahnuté v roku 1990 pred prechodom pod samosprávy, kedy ešte knižnice nepocítili dopady zmeny. Tento rok považujeme za medzník a vieme, že 61 % knižníc plnilo a prekračovalo medzinárodné odporúčania a a mnohé sa im veľmi približovali (piaty stĺpec). Dá sa konštatovať, že vtedy boli naše knižnice v doplňovaní na európskej úrovni, čo sa o dnešnom stave knižníc nemôže povedať.

Porovnanie niektorých ukazovateľov činnosti knižníc s medzinárodnými odporúčaniami sa môže stať užitočným nástrojom pri obhajovaní potrieb knižnice, pri zostavovaní ročných plánov či dlhodobějších koncepcií. Nie sú to záväzné normy, ale ukazujú smer, akým sa majú knižnice uberať pri rozvíjaní knižnično-informačných služieb.

Pozn.:

Finančnú čiastku potrebnú na dosiahnutie odporúčaného prírastku vypočítame tak, že priemernú cenu knihy násobíme počtom zväzkov uvedenom v štvrtom stĺpci nasledujúcej tabuľky.(Táto suma je pre každú knižnicu už vypočítaná a uvedená v štvrtom stĺpci predchádzajúcej tabuľky). Prepočty môžu poslúžiť pri obhajovaní potrieb knižnice napr. pri zostavovaní ročných rozpočtov alebo dlhodobějších koncepcií.

Obec	P R Í R A S T O K K F (počet zv.)				% z odporúč. prír. KF		obmen a KF (odpor 20 r.)
	1990	2004	2005	odpor účnaný	v roku 1990	v roku 2005	
B.Bystrica	11 157	1 233	2 9030	16 282	67	18	45
Sl.Lupča	367	201	217	781	51	28	48
Badín	358	54	95	428	85	22	36
Brusno	340	19	36	527	65	7	246
Čerín	194	60	59	109	183	54	58
D.Harm.	78	-	5	52	173	10	402
D.Mičiná	148	-	-	90	180	-	-
Hiadeľ	91	135	76	133	65	57	23
H.Mičiná	116	-	2	124	95	2	1 129
Hrochoť	255	-	19	356	75	5	155
Hronsek	75	24	27	155	50	17	42
Kordíky	71	17	13	73	114	18	22
Králiky	195	20	26	137	148	19	73
Ľubietová	660	20	17	243	268	7	405
Lučatín	180	30	32	155	130	21	66
Malachov	350*	48	69	229	15	30	18
Medzibr.	404	53	113	285	120	40	69
Môlča	98	-	-	90	109	-	-
Moštenica	76	8	10	49	162	20	129
Nemce	466*	81	68	279	165	24	41
Podkonice	209	18	9	218	95	4	917
Poniky	268	48	43	390	116	11	140
Povrazník	141	-	10	37	352	27	371
Priechod	226	-	-	232	100	-	-
Riečka	225	25	75	152	158	49	33
Sebedín	68	-	31	99	77	31	115
Selce	268	45	53	511	54	10	167
St.Hory	163	66	58	119	145	49	76
Strelníky	286	43	79	201	141	39	59
Tajov	156	45	59	125	131	47	42
Vlkanová	629	184	178	270	256	66	14

Vysvetlivky:

* prírastok KF v roku vzniku knižnice (u novovznik. kn.)

- žiadny prírastok KF alebo nevypočítateľný údaj

Obec	P R Í R A S T O K K F (počet zv.)				% z odporúč. prír. KF		obmen a KF (odpor 20 r.)
	1990	2004	2005	odpor účnaný	v roku 1990	v roku 2005	
Brezno	4 958	47	47	5 587	108	0,8	1 310
Č.Balog	368	120	226	1 292	29	18	396
Valaská	469	113	136	974	48	14	171
Bacúch	275	35	61	257	109	24	71
Beňuš	264	49	19	298	89	7	232
Braváčovo	244	15	15	181	130	1	208
Bystrá	56	17	14	51	112	28	101
Drábsko	313	-	9	61	570	15	46
Heľpa	367	64	128	735	49	17	49
H.Lehota	305	63	47	142	213	33	122
Hronec	252	7	n.š.v	289	87	-	-
Jasenie	263	21	37	277	94	13	129
Lom	256	-	9	78	316	12	299
Lopej	237	75	54	137	119	33	45
Michalová	253	83	71	348	74	20	63
Mýto	270	58	54	137	208	40	84
Nemecká	303	9	-	385	76	-	-
Podbrez.	neevid.	75	75	499	-	15	57
Pohorelá	307	22	54	636	47	9	117
P.Polhora	312	64	85	427	73	20	49
Polomka	390	28	-	792	65	-	-
Predajná	250	28	61	345	74	18	52
Ráztoka	74	14	13	74	96	18	130
Sihla	51	-	5	52	93	10	250
Štiavnička	190	92	75	317	63	24	34
Šumiac	371	-	-	353	100	-	-
Telgárt	314	67	67	383	82	18	132
Valkovňa	150	10	n.š.v.	84	185	-	-
Zámostie	79	33	46	68	118	68	62

ZÁVER

Okres Banská Bystrica

Oproti roku 2004:

- objem finančných prostriedkov na dopĺňovanie KF sa celkove zvýšil
- znížil sa o 4 počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na dopĺňovanie KF
- počet stagnujúcich knižníc sa zvýšil o 1
- znížila sa o 5 fluktuácia knihovníkov – zmena bola iba v knižnici
- sťahovala sa iba 1 knižnica do lepších priestorov
- celkový počet výpožičiek aj používateľov klesol
- v rámci elektronizácie knižníc bol zakúpený program KIS MaSK do dvoch knižníc

Z uvedeného rozboru vyplýva, že **činnosť knižníc oproti roku 2004 sa mierne zlepšila v dopĺňovaní a fluktuácii knihovníkov. V plnení základných ukazovateľov stále klesá (čitatelia, výpožičky).**

Okres Brezno:

Oproti roku 2004:

- celkový objem pridelených finančných prostriedkov na nákup KF sa znížil len veľmi zanedbateľne (- 3 tisíc), aj to len „zásluhou Msk Brezno, lebo v ostatných kategóriách knižníc stúpol
- počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup KF sa znížil o 2, stále platí, že sa nenakupovalo najmä vo veľkých, bývalých profesionálnych knižniciach
- odprofesionalizovaná bola 1 knižnica
- počet stagnujúcich knižníc sa zvýšil o 3
- 2 knižnice z troch sa presťahovali do horších priestorov
- celkový počet výpožičiek a používateľov klesol vo všetkých kategóriách (mierne zvýšenie používateľov v neprof. kn. je spôsobené presunom)

Dá sa konštatovať, že v tomto okrese došlo k **zhoršeniu činnosti knižníc oproti roku 2004 vo všetkých sledovaných ukazovateľoch.**

Alarmujúca je situácia vo veľkých, bývalých profesionalizovaných horehronských knižniciach. Jednak bola ďalšia knižnica odprofesionalizovaná a v štyroch z nich nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup (Šumiac, Polomka Nemecká, a Závadka, ktorá stagnuje), i keď v prvých dvoch menovaných je aspoň nejaká činnosť. Na dokreslenie tejto situácie prinášame porovnanie základných ukazovateľov.

	VÝPOŽIČKY		ČITATELIA		PRÍR. KF (zv.)		ÚVAZKY	
	1990	2005	1990	2005	1990	2005	1990	2005
OKRES BB								
Badín	11 859	2 2284	360	180	358	54	0,5	7,5h.
Brusno	13 913	4 082	324	180	340	19	0,5	8
Ľubietová	13 640	1 697	310	64	660	20	0,5	4
Medzibrod	12 944	1 826	317	113	404	53	0,5	6
Poniky	4 030	3 068	173	94	268	48	0,25	2,5
Selce	14 910	3 960	366	161	268	45	0,5	11
Slov.Ľupča	24 529	15 048	574	290	367	217	1,0	0,5
OKRES BR								
Brezno	125842	104409	4 375	2461	4 958	47	7,0	7,0
Č. Balog	22 810	13 197	710	420	368	226	1,0	1,0
Heľpa	12 338	801	448	153	367	128	0,5	10
Nemecká	6 760	719	264	107	303	-	0,25	2
Pohorelá	17 342	2 786	404	131	307	54	0,5	6
P.Polhora	14 825	1 263	390	156	312	85	0,5	3
Polomka	17 294	2 010	553	123	390	-	1,0	11,5
Šumiac	6 516	3 670	286	37	371	-	0,5	9
Telgárt	10 942	5 128	205	121	314	67	0,5	10
Valaská	31 092	15 921	821	275	469	120	2,0	0,6
Závadka	14 450	stag.	392	stag.	330	-	0,5	stag.

Zhrnutie

Vymenované problémy spôsobujú, že ešte mnohé knižnice zápasia so základnými predpokladmi dobrého fungovania, pretože zriaďovatelia mnohých knižníc nevytvárajú vhodné materiálne ani personálne podmienky. Knižnice tak nemôžu plniť svoju úlohu, čo je poskytovanie knižnično-informačných služieb z vlastných informačných zdrojov (vlastného knižničného fondu). O sprístupňovaní vonkajších informačných zdrojov, teda databáz a knižničných fondov, ktoré sa nachádzajú mimo príslušnej knižnice a sú prístupné len cez internet, už nemožno vôbec hovoriť. Ostáva len dúfať, že v budúcnosti sa táto oblasť bude rozvíjať rýchlejšie, že k tomu budú vytvorené všetky podmienky od zriaďovateľov až po vládu.